

Emakasisese vahendi (ESV) paigaldamine

Emakasisene vahend asetatakse raseduse vältimiseks emakaõõnde.

Nii hormonaalne kui mittehormonaalne ESV sobivad imetavale emale, kuna ei mõjuta rinnapiima hulka ega kvaliteeti. Mõlemat tüüpi emakasisest vahendit saab paigaldada nii sünnitanud kui sünnitamata naisele. Sõltuvalt ESV tüübist kaitseb see raseduse eest kolm kuni kuus aastat ja rasestumisvastane toime avaldub kohe peale paigaldamist.

ESV saab patsiendi soovil eemaldada igal ajal. Peale ESV eemaldamist taastub naise viljastumisvõime.

Mittehormonaalne ESV

Mittehormonaalne ESV sisaldab meditsiiniliselt puhast metalli (vaske, hõbedat või kulda), ta mõjutab seemnerakkude liikuvust, vähendades nende võimet viljastada munarakku.

ESV sobib naistele, kes soovivad pikaajalist raseduse vältimist (kontratseptsiooni) ja kes mingil põhjusel ei tohi või ei taha kasutada muid rasestumisvastaseid meetodeid.

Mittehormonaalset ESV ei tohi paigaldada kui:

- naine on rase või kahtlustab rasedust;
- suguelundite ägeda põletiku ja ebaselge põhjusega veritsuste korral;
- kui naisel esineb või kahtlustatakse emaka- või emakakaela vähki;
- emaka väärarendite või emakaõõne kuju oluliselt muutvate kasvajatate esinemisel;
- vere hüübimishäirete ja vase allergia korral.

- Samuti ei ole mittehormonaalne ESV sobiv, kui naisel esinevad väga vererohked menstruatsioonid ja nendest tingitud kehvvveresus e. aneemia.

Hormonaalne ESV ehk emakasisene süsteem (ESS)

Hormonaalne ESV ehk emakasisene süsteem (ESS) sisaldab kollaskeha hormooni (progestiini) ning muudab emaka limaskesta raseduse jaoks liiga õhukeks; tihendab emakakaela kanali sekreeti nii, et muna- rakku viljastavate spermatoosoidide pääs emakasse on raskendatud; vähendab spermatoosoidide liikuvust emakas ja munajuhades; harva võib ära jääda ka ovulatsioon. Hormonaalne ESV on saadaval kahes suuruses ja erineva hormooni annusega.

Hormonaalne ESV sobib ravivahendina naistele, kellel on vererohked menstruatsioonid, kuna aitab vähendada vereeritust ja sellest tingitud aneemiat.

Hormonaalne ESV sobib ravivahendina naistele, kellel on vererohked menstruatsioonid, kuna aitab vähendada vereeritust ja sellest tingitud aneemiat.

Hormonaalset ESV **ei tohi paigaldada** kui:

- naine on rase või kahtlustab rasedust;
- suguelundite ägeda põletiku ja ebaselge põhjusega veritsuste korral;
- kui naisel esineb või kahtlustatakse emaka-, emakakaela- või rinnavähki;
- kui esineb maksahaigus või maksakasvaja;
- esineb emaka väärarend või emakaõõne kuju oluliselt muutev kasvaja;
- on allergia silikoonile, polüetüleenile, ränile, baariumsulfaadile või raudoksiidile.

Millega arvestada enne visiiti?

ESV paigaldamise eelselt on vajalik günekoloogiline läbivaatus ning vajadusel analüüside (PAP/HPV ja/või suguhaiguste testide) võtmine. ESV paigaldamine võib põhjustada vähest valu või ebamugavust paigaldamise ajal ja vahetult pärast seda. Selle leevendamiseks on soovitatav 30 min enne protseduuri võtta ibuprofeeni ja/või paratsetamooli.

ESV võib paigaldada igal ajal, kuid peab olema kindel, et Te ei ole rase. Enne ESV paigaldamist võib arst paluda Teil teha rasedustest. Sünnitusjärgselt on soovitatav ESV paigaldada mitte varem kui 6-8 nädalat pärast sünnitust. Pärast raseduse katkestamist võib ESV paigaldada kohe.

Millega arvestada pärast visiiti?

Pärast ESV paigaldamist võib lühikest aega esineda alakõhuvalu. Valu leevendamiseks kasutage käsimüügis saada olevaid valuvaigisteid (nt ibuprofeen 400 mg kuni 3 korda päevas või paratsetamool 1 g kuni 3 korda päevas). 7 päeva jooksul pärast ESV paigaldamist ärge olge ilma kondoomita vahekorras. Metalli sisaldava spiraali paigaldamise järgselt võib esimestel kuudel menstruatsioon olla tavalisest vererohkem ja kesta kauem.

Võimalikud tüsistused:

ESV väljumine. Emakalihase kokkutõmbed menstruatsiooni ajal ning rohke vereeritus võivad lükata ESV emakast emakakaelakanalisse või tuppe. Tavaliselt kaasneb sellega kõhuvalu ja vereeritus. ESV väljumise kahtluse korral pöörduge kontrolliks naistearsti juurde.

Rasestumine ESV kasutamise ajal. Kui olete rases-tunud ja soovite rasedust säilitada, on soovitatav ESV eemaldada. Kui ESV eemaldatakse raseduse ajal või kui ESV eemaldamine ebaõnnestub ja see jääb raseduse ajaks emakasse, on suurem oht raseduse katkemiseks või enneaegseks sünnituseks. ESV kasutamise ajal on võimalik ka emakavälise raseduse tekkimine. Positiivse rasedustesti korral on vajalik koheselt pöörduda naistearsti vastuvõtule.

Aneemia e. kehvveresus. Mittehormonaalne ESV võib suurendada menstruaalvere hulka ja seega ka aneemia riski. Hormonaalse ESV kasutamisel on menstruatsioonid enamasti vähese vereeritusega ning aneemiat ei teki.

Hormonaalse ESV paigaldamise järgselt võib esineda määriat veritsust kuni 2 kuu jooksul, harva kauem. Hormonaalse ESV kasutamisel võib menstruatsioon muutuda väga väheeks või ka puududa. Tegemist ei ole haigusliku muutusega.

Emaka mulgustumine (perforatsioon). Väga harva, enamasti paigaldamise ajal, võib ESV tungida emaka seina või läbida emaka seina.